

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Технологія прийняття управлінських рішень

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Шифр та назва спеціальності	073 Менеджмент
Назва освітньої програми	УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ ТА ПРОГРАМАМИ
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Факультет	Інформаційних технологій та кібербезпеки
Кафедра	Національної безпеки та управління суспільним розвитком
Статус навчальної дисципліни	ОК-6 «Технологія прийняття управлінських рішень» ОПП «Управління проєктами та програмами»
Форма навчання	Денна

Викладачі

Хаджирадсва Світлана Костянтинівна,
професор кафедри національної безпеки
та управління суспільним розвитком,
доктор наук з державного управління,
професор
E-mail: sententia.hsk@gmail.com

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни

Дисципліна «Технологія прийняття управлінських рішень» є обов'язковим компонентом (ОК-6) освітньо-професійної програми «Управління проєктами та програмами» для здобувачів другого (магістерський) рівня вищої освіти за спеціальностями 073 Менеджмент. Навчання в контексті даної дисципліни спрямовано на вивчення сучасних підходів, теорій, принципів, методів психологічного та інформаційно-аналітичного забезпечення прийняття рішень, зокрема і управлінських.

Мета дисципліни	– систематизація знань та формування умінь/навичок прийняття рішень ґрунтуючись на сучасних психологічних та інформаційно-аналітичних підходах, теоріях, принципах, методах.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК4 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. СК6 Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми. СК7 Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість. СК11 Здатність застосовувати знання, уміння, інструменти та методи до операцій проекту для забезпечення відповідності вимогам проекту, спрямовувати роботи проекту на досягнення запланованих кінцевих результатів.
Результати навчання	ПРН2 Ідентифікувати проблеми в організації і проектах та обґрунтовувати методи їх вирішення. ПРН6 Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських та проектних рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність. ПРН13 Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення сфер виконання на всіх етапах життєвого циклу проекту.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 4 кредити ЄКТС (120 акад. год.). Для денної форми навчання: лекції – 16 год., практичні заняття – 28 год., самостійна робота – 76 год.
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 1-му семестрі

Програма дисципліни

Тема 1.	<i>Гене́за феномену «прийняття рішень»</i> Сутність та зміст поняття «рішення». Сучасні теорії прийняття рішень. Проблеми структуризації прийняття рішень. Види рішень. Принципи розроблення та реалізації системи/процесу прийняття рішень. Процедури, етапи, технології, механізми прийняття управлінських рішень. Врахування ступеню ризику при прийнятті рішень. Концепція обмеженої раціональності (Г.Саймон). Психологічна модель прийняття рішень «Передбачувана ірраціональність» (Д.Аріелі). Психологічна модель прийняття рішень (Д.Канеман). Основні моделі прийняття рішень. Прескриптивна (нормативна) та дескриптивна моделі. Логічні помилки у прийнятті рішень. Прийоми, що допомагають приймати рішення. Приховані сили, що визначають рішення. Ефект відносності (порівняння). Ефект безкоштовного. Ефект соціальних та ринкових норм. Ефект власника. Вибір в системі прийняття стратегічних рішень: Етапи прийняття стратегічних рішень. Прийняття стратегічних рішень в умовах ризику. Формування стратегічного рішення. Підготовка та реалізація стратегічних рішень. Вибір альтернативних варіантів стратегічних рішень. Стратегії вибору. Ілюзії розуміння та прогнозування при прийнятті рішень. Ретроспективне спотворення (викривлення). Ілюзія значущості. Ілюзії експертів. Статистичні прогнози та прогнози експертів. Теорія П.Міла. Інтуїція як розпізнавання. Набуття інтуїтивних вмінь. Помилка планування. Оптимістичне спотворення.
----------------	---

Тема 2.	<p><i>Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень</i> Склад, задачі та елементи інформаційно-аналітичної системи прийняття рішень. Корпоративна інформаційно-аналітична система. Структура інформаційної підтримки прийняття рішень. Оперативна аналітична обробка й інтелектуальний аналіз даних. Основні елементи підтримки процесу прийняття управлінських рішень. Інформаційно-аналітичний інструментарій в прийнятті рішень: Якісні (експертні) і кількісні (статистичні) методи прогнозування. Індивідуальні експертні оцінки. Правила колективного експертного дослідження. Основні прийоми прогнозування зовнішнього середовища. Метод Дельфі. Прогнозування за допомогою аналізу часових рядів: рухоме середнє, експоненційне згладжування. Регресійний аналіз. Економетричне моделювання. Методика кластерного аналізу. Метод дендритів. Матриця BCG. Матриця «McKinsey». Матриця конкуренції. Матриця Shell-DPM. Модель ADL (Артур Д. Літл) та ін.</p>
Тема 3.	<p><i>Психологія прийняття рішень</i> Особа, що приймає рішення (ОПР). Теоретичні концепції розв'язання проблеми прийняття рішень у зарубіжній психології (В.Джеймс, К.Левін, Д.Келлі, А.Адлер, Р.Мей). Вплив типу особистості та типу мислення на процес прийняття рішення. Особливості прийняття рішень у професійній психологічній діяльності. Психологічна модель прийняття рішень WRAP (Д.Хіз). Пастки мислення на різних етапах прийняття рішень. Розширення поля вибору. Способи уникнення пастки «вузьких рамок»: Техніка «зникнення варіантів». Мультитрекінг. Перевірка припущень в реальних умовах. Способи уникнення пастки «підтвердження упередженості»: Розгляд протилежного. Зменшення і збільшення «масштабу». Учінг. Способи уникнення пастки «миттєвих емоцій». Приборкання миттєвих емоцій – Метод 10/10/10. З'ясування базових пріоритетів. Способи уникнення пастки «самовпевненості». Створення крайніх варіантів майбутнього. Встановлення «мінних розтяжок». Феномени прийняття індивідуальних рішень. Ефекти оцінки ймовірностей випадкових подій (евристика репрезентативності, евристика доступності, ілюзія (феномен) контролю, феномен «валентності» (ефект Ф.Ірвіна)). Ефекти оцінки та вибору альтернатив (якірний ефект, ефект сприйняття ризику (феномен М.Старра), інерційний ефект, ефект реактивного опору). Оціночні ефекти після прийняття рішення (ефект надмірної впевненості, феномен когнітивного дисонансу). Феномени прийняття колективних рішень. Ефект поляризації. Феномен «groupthink». Ефект «соціальної фасилітації». Ефект «соціальних лінощів». Феномен «вивченого дисонансу». Ефекти «обсягу» і «складу» групи, що приймає рішення. Ефект «асиметрії якості рішень». Феномен ідіосинкразичного кредиту. Феномен хибної згоди. Феномен «віртуального вирішувача». Ефект конформізму. Проблема зволікання і самоконтролю (прокрастинація) при прийнятті рішень. Види, основні причини та наслідки прокрастинації. Теорії прокрастинації. Техніки боротьби з прокрастинацією. Категоризація використання часу. Планування справ. Розподіл зусиль. Управління цілями.</p>
Тема 4.	<p><i>Практикум з прийняття управлінських рішень</i> Сучасні технології прийняття рішень. Квадрат Декарта як техніка прийняття рішень. Технології прийняття рішень: «Колесо», «Три скрині», «Шість капелюшків мислення» (Едвард де Боно), «Коло Уолта Діснея» та ін.</p>

Список рекомендованих джерел

1. Петруня Ю. Є., Говоруха В. Б., Літовченко Б. В. та ін. Прийняття управлінських рішень. Навч. посіб. / за ред. Ю. Є. Петруні. 2-ге вид. К. : Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
2. Ситник В. Ф. Системи підтримки прийняття рішень : Навч. посіб., К. : КНЕУ, 2004. 614 с.
3. Управління ризиками державних програм і проєктів: Навч. посіб. / Автор. кол. : Т. К. Гречко, В. О. Ніколаєв, С. К. Хаджирадева та ін.; за заг. ред. проф. Ю. В. Ковбасюка. К. : Освіта України, 2014. 176 с.
4. Хаджирадева С. К., Гречко Т. К. Системний аналіз і прийняття рішень в публічному управлінні : Навч.-метод. посіб. К. : НАДУ, 2019. 247 с.

Інформація про консультації

Щопонеділка у вересні-грудні з 11⁰⁰ до 14⁰⁰ год., Zoom-конференція

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано		<p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань та контрольних робіт) – до 60 балів, за результати екзамену – до 40 балів.</p> <p>При оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань здобувачів вищої освіти за різними системами</p>
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D				
60-63	E	Задовільно			
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Політика опанування дисципліни

Відвідування: Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.

Дотримання принципів академічної доброчесності: Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати програму **Unicheck**.

Умови зарахування пропущених занять: Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня екзаменаційної консультації (відповідно до розкладу консультацій викладача).

Інші умови: Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle.